

OFFENTLIGHETSLAG

för Åland

Föredragen för Republikens President den 18 juni 2021

Utfärdad i Mariehamn den 12 augusti 2021

I enlighet med lagtingets beslut¹ föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Offentlighetsprincipen

Myndighetshandlingar är offentliga, om inte offentligheten särskilt har begränsats i denna lag eller i någon annan lag.

Myndigheterna ska aktivt verka för att vars och ens rätt att ta del av offentliga myndighetshandlingar förverkligas.

Myndigheterna ska främja möjligheterna för var och en att med elektroniska hjälpmedel ta del av offentliga myndighetshandlingar i ett elektroniskt format.

2 §

Lagens syfte och innehåll

Syftet med denna lag är att ge enskilda människor och sammanslutningar möjlighet att övervaka den offentliga maktutövningen och användningen av offentliga medel, att fritt bilda sig en uppfattning samt påverka sådant beslutsfattande som avser offentlig maktutövning och att bevaka sina rättigheter och intressen.

I denna lag finns bestämmelser om rätten att ta del av myndighetshandlingar som förvaras hos myndigheterna samt om myndigheternas skyldigheter för att denna rätt ska efterlevas. I lagen finns även bestämmelser om sekretess, tystnadsplikt och andra nödvändiga begränsningar av offentligheten i myndigheternas verksamhet.

Om det i en annan landskapslag finns särskilda bestämmelser som avviker från denna lag ska de bestämmelserna gälla.

3 §

Tillämpning av rikslagstiftningen om offentlighet och sekretess

En myndighet tillämpar rikslagstiftningen om sekretess och handlingars offentlighet

1) i de frågor som avses i 60a § i självstyrelselagen (1991:71) för Åland och

2) då myndigheten utför förvaltningsuppgifter inom riksdagens lagstiftningsbehörighet.

I landskapslagen (2021:115) om tillämpningen av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet hos Ålands polismyndighet finns bestämmelser om tillämpningen vid Ålands polismyndighet av rikslagstiftning om offentlighet och sekretess.

4 §

Myndigheter

Med *myndighet* avses i denna lag

1) landskapets myndigheter förutom Ålands polismyndighet,

2) kommunala myndigheter,

3) till Ålands lagting ansluten förvaltning,

4) landskapets affärsverk, samt

5) övriga juridiska och fysiska personer då de genom en landskapslag eller med stöd av en landskapslag sköter offentliga förvaltningsuppgifter.

Kommittéer, arbetsgrupper, projektgrupper, utredare och andra organ eller personer som har tillsatts av en myndighet som avses i 1 mom. för att utföra en uppgift eller be-

¹ LF nr 8/2020-2021

LKU bet. nr 7/2020-2021

reda ett ärende ska betraktas som en separat myndighet vid tillämpningen av denna lag endast då det i lag har föreskrivits om att organet eller personen ska ha en självständig ställning i förhållande till den tillsättande myndigheten.

5 § *Handlingar*

Med *handling* avses en framställning i skrift eller bild samt en upptagning som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på något annat sätt.

6 § *Myndighetshandlingar*

Med *myndighetshandling* avses en handling som förvaras hos en myndighet och som antingen ska anses ha inkommit till eller upprättats av en myndighet.

En handling anses ha blivit upprättad av en myndighet när den har upprättats av någon som innehar befattning vid eller annars verkar hos en myndighet. En handling anses ha kommit in till en myndighet när den har anlänt till myndigheten eller kommit behörig befattningshavare till handa.

En upptagning anses förvarad hos en myndighet om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i en sådan form att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt. En sammanställning av uppgifter ur en upptagning anses förvarad hos myndigheten endast om myndigheten kan göra sammanställningen tillgänglig med rutinbetonade åtgärder.

7 § *Handlingar som inte anses vara myndighetshandlingar*

Som *myndighetshandlingar* betraktas inte

1) brev eller andra handlingar som skickas personligen till den som innehar en befattning vid eller annars verkar hos en myndighet då handlingarna enbart är avsedda för mottagaren som innehavare av en annan ställning,

2) utkast och minnesanteckningar som upprättas inom en myndighet som ett led i beredningen av ett ärende då uppgifterna i en sådan handling varken kommer att påverka eller har påverkat utgången i ärendet,

3) handlingar som enbart används för intern utbildning, informationssökning eller annan därmed jämförbar intern användning inom en myndighet,

4) loggar eller förteckningar, som inte ligger till grund för beredningen av ett ärende, i vilka

det automatiskt skapas anteckningar om handlingar i myndighetens elektroniska data- och kommunikationssystem,

5) handlingar som ingår i ett allmänt bibliotek, samt

6) handlingar som har kommit in till en myndighet med anledning av en uppgift som utförs för en enskilds räkning eller som upprättats för utförande av uppgiften.

8 § *Registrering av ärenden och myndighetshandlingar*

En myndighet ska upprätthålla ett ärenderegister med information om de ärenden som behandlas eller har behandlats hos myndigheten. En myndighet ska utan dröjsmål i ärenderegistret registrera sådana myndighetshandlingar som har kommit in till eller upprättats hos myndigheten. En myndighet behöver inte registrera en myndighetshandling om det är uppenbart att handlingen är av ringa betydelse för myndighetens verksamhet.

I ärenderegistret ska för varje ärende framgå åtminstone

- 1) ärendenummer eller motsvarande uppgift som identifierar ärendet,
- 2) när ärendet registrerades,
- 3) myndighetens åtgärder i ärendet, samt
- 4) myndighetshandlingar som inkommit och upprättats i ärendet.

I ärenderegistret ska för varje myndighetshandling framgå åtminstone

- 1) uppgifter som identifierar myndighetshandlingen och det ärende som handlingen hör till,
- 2) när myndighetshandlingen registrerades, samt
- 3) vem som har upprättat eller kommit in med myndighetshandlingen.

De myndighetshandlingar som registreras i ärenderegistret ska förvaras och vara möjliga att ta fram i ett allmänt tillgängligt elektroniskt format. Den elektroniska kopian av en offentlig myndighetshandling ska på begäran kunna lämnas ut i enlighet med 18 § 3 mom.

En myndighet behöver inte omvandla en myndighetshandling till ett allmänt tillgängligt elektroniskt format enligt 4 mom. om myndighetshandlingen inte kan omvandlas till ett elektroniskt format eller om den kan omvandlas enbart så att myndigheten vidtar mer än rutinbetonade åtgärder.

En myndighet kan vid registreringen eller i något annat skede göra anteckningar om att myndighetshandlingar ska vara sekretessbelagda enligt lag. Sådana anteckningar bör avlägsnas när det inte längre finns grunder för att sekretessbelägga handlingarna.

2 kap.**Tidpunkten för när myndighetshandlingar blir offentliga**

9 §

Tidpunkten för när upprättade myndighetshandlingar blir offentliga

Myndighetshandlingar som har upprättats av en myndighet blir offentliga vid följande tidpunkter, om inte annat föreskrivs i lag:

1) en anteckning i ett register eller en annan officiell förteckning, när anteckningen har förts in,

2) protokoll då det justerats om det inte har upprättats för beredning av ett ärende inom myndigheten,

3) beslut, utlåtande eller annan handling som ska expedieras då expeditionen har undertecknats,

4) av en myndighet i egenskap av avtalspart fattat beslut samt av myndigheten upprättade handlingar som anknyter till avtalet, när avtalet har undertecknats eller bekräftats på motsvarande sätt, samt

5) en annan hos en myndighet upprättad handling då ärendet slutbehandlats hos myndigheten eller, om handlingen inte hänförs sig till ett visst ärende, när den har färdigställts.

Ett kommittébetänkande, en utredning eller en annan motsvarande myndighetshandling som upprättats av ett organ eller en person som saknar en sådan självständig ställning som avses i 4 § 2 mom. offentliggörs då den färdigställda handlingen överlämnas till den tillsättande myndigheten. Om handlingen utgör beredningsmaterial i ett ärende hos den tillsättande myndigheten kan denna i samband med överlämnandet bestämma att den blir offentlig i ett senare skede, dock senast då ärendet har slutbehandlats hos den tillsättande myndigheten.

Om flera myndigheter tillsammans bereder ett ärende blir hos myndigheterna upprättade handlingar för beredningen offentliga då det gemensamma ärendet slutbehandlats.

En begäran om anbud i ett upphandlingsärende blir offentlig när handlingen har undertecknats. En begäran om komplettering av ett anbud som gäller upphandling liksom även någon annan rättshandling som avgörs på basis av anbud samt andra handlingar som har sammanställts för handlingen av anbudsärendet blir offentliga när ett avtal i ärendet har ingåtts.

Om en expedition utges eller någon annan handling upprättas i ett ärende ska myndigheten i mån av möjlighet se till att en part kan ta del av handlingen innan den blir offentlig.

10 §

Tidpunkten för när inkomna myndighetshandlingar blir offentliga

Myndighetshandlingar som har kommit in till en myndighet blir offentliga så snart de har registrerats, om inte annat föreskrivs i lag. Om en myndighetshandling inte har registrerats för att det är uppenbart att den är av ringa betydelse för myndighetens verksamhet blir handlingen offentlig så snart den har kommit in till myndigheten.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. blir vissa myndighetshandlingar som har kommit in till en myndighet offentliga enligt följande:

1) tävlingsskrifter och andra dylika handlingar som enligt beslut ska öppnas vid en bestämd tidpunkt blir offentliga när de öppnas, även om de har registrerats före det, samt

2) inkomna anbudshandlingar är inte offentliga förrän avtal har undertecknats eller myndigheten har beslutat att upphandlingsärendet ska avslutas utan att nya eller kompletterande anbud begärs in.

Om flera myndigheter gemensamt bereder ett ärende blir handlingar som kommer in från andra myndigheter och som hör till beredningen offentliga då det gemensamma ärendet slutbehandlats.

3 kap.**Rätt att ta del av en myndighetshandling**

11 §

Rätt att ta del av en offentlig myndighetshandling

Var och en har rätt att ta del av en offentlig myndighetshandling.

En myndighet kan efter prövning lämna ut uppgifter ur en handling som enligt 9 och 10 §§ ännu inte är offentlig. Vid prövningen får inte insynen i myndighetens verksamhet begränsas mer än vad som är nödvändigt för det intresse som ska skyddas.

12 §

Rätt att ta del av en sekretessbelagd myndighetshandling

Uppgifter om en sekretessbelagd myndighetshandling eller om dess innehåll får lämnas ut endast om så särskilt bestäms i denna lag eller någon annan lag. När endast en del av en handling är sekretessbelagd ska uppgifter i den offentliga delen lämnas ut så att den sekretessbelagda delen inte röjs.

13 §

*En parts rätt att ta del av
en myndighetshandling*

Den som i ett ärende är sökande eller anför besvär eller någon annan vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller (*part*) har rätt att hos den myndighet som behandlar eller har behandlat ärendet ta del av en myndighetshandling som kan eller har kunnat påverka behandlingen, även om handlingen inte är offentlig.

En part, partens ombud eller partens biträde har inte den i 1 mom. avsedda rätten

1) när utlämnande av uppgifter ur handlingen skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse, ett barns intresse eller ett annat synnerligen viktigt enskilt intresse,

2) när det är fråga om en handling som har företetts eller upprättats i samband med en förundersökning eller en polisundersökning som ännu pågår, om utredningen skulle försvåras av att uppgifter lämnas ut,

3) när det är fråga om ett förslag till beslut, ett beslutsunderlag eller någon annan därmed jämförbar handling som har upprättats av en myndighet för beredning av ett ärende, så länge myndigheten ännu behandlar ärendet,

4) när det är fråga om en handling som har upprättats eller skaffats av en myndighet i egenskap av delaktig i en rättegång för förberedelse av en rättegång, om utlämnandet av uppgifter ur handlingen skulle strida mot myndighetens intresse vid rättegången,

5) när det vid en offentlig upphandling är fråga om en annan anbudssökandes eller anbudsgivares företagshemligheter; uppgift om det totalpris som används vid anbudsjämförelsen ska dock alltid lämnas,

6) när det är fråga om en sekretessbelagd adress-, telefon- och annan motsvarande kontaktinformation som hänför sig till ett vittne eller en målsägande, till en part eller till någon som har gjort polisanmälan, en barnskyddsanmälan eller någon annan därmed jämförbar anmälan som förutsätter myndighetsåtgärder, om utlämnandet av uppgifter skulle äventyra säkerheten, intressena eller rättigheterna för vittnet, målsäganden eller parten eller för den som gjort anmälan, samt

7) när det är fråga om en sekretessbelagd del av en handling vars offentlighet ärendet gäller.

Vad som i denna paragraf föreskrivs om en part gäller inte den vars rätt att söka ändring grundar sig uteslutande på medlemskap i en kommun eller någon annan sammanslutning.

14 §

*Rätt att ta del av en myndighetshandling
som gäller en själv*

Var och en har med de begränsningar som nämns i 13 § 2 och 3 mom. rätt att ta del av de uppgifter som ingår i en myndighetshandling och som gäller personen själv, om inte något annat föreskrivs i lag.

4 kap.

**Förfarandet vid utlämnandet
av myndighetshandlingar**

15 §

Behörig myndighet

En begäran om att få ta del av en myndighetshandling lämnas in till den myndighet där handlingen förvaras. En begäran kan också framställas muntligen.

Om en myndighet inte förvarar den begärda myndighetshandlingen ska den utan dröjsmål överföra begäran till en myndighet som anses förvara handlingen. Den som begärt att få ta del av handlingen ska underrättas om överföringen.

16 §

*Innehållet i en begäran om att ta del av en
myndighetshandling*

En begäran om att få ta del av en myndighetshandling ska vara tillräckligt preciserad. Myndigheten ska vid behov bistå med att precisera vilka myndighetshandlingar begäran gäller, om det inte är uppenbart oskäligt med hänsyn till omständigheterna.

En myndighet får kräva att den som lämnar in en begäran om att få ta del av en myndighetshandling utreder sin identitet eller syftet med begäran endast då detta är nödvändigt för säkerställandet av att uppgifter vars offentlighet har begränsats i lag inte lämnas till obehöriga eller att personuppgifter inte kommer att behandlas i strid med dataskyddslagstiftningen.

17 §

Behandling utan dröjsmål

En myndighet ska lämna ut myndighetshandlingar och uppgifter i dessa utan dröjsmål. Av särskilda skäl kan handlingarna lämnas ut senare men inte senare än inom 15 dagar efter att myndigheten har tagit emot en begäran.

En myndighet ska lämna ut myndighetshandlingar och uppgifter i dessa senast inom 30 dagar efter att myndigheten har tagit emot en begäran om de begärda handlingarna är många eller innehåller sekretessbelagda delar eller om någon annan därmed jämförbar om-

ständighet gör att det krävs specialåtgärder eller en större arbetsmängd än normalt för att behandla och avgöra ärendet.

18 §

Hur en myndighetshandling lämnas ut

En myndighet ska så snart som möjligt och utan avgift låta den som begär det få ta del av en offentlig myndighetshandling hos myndigheten på ett sådant sätt att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på något annat sätt. Den som tar del av handlingen hos myndigheten får skriva av, kopiera eller på något annat sätt tillgodogöra sig handlingen på stället.

En myndighet ska på begäran lämna ut en kopia av en myndighetshandling hos myndigheten eller skicka den med post utan att de delar som inte får lämnas ut röjs.

En myndighet ska skicka en elektronisk kopia av en offentlig myndighetshandling med elektronisk post eller någon annan elektronisk dataöverföringsmetod till den elektroniska adress som den som begär att få ta del av handlingen uppger.

En myndighet är inte skyldig att lämna ut en elektronisk kopia enligt 3 mom. om utlämnandet skulle förutsätta mer än rutinbetonade åtgärder inom myndigheten och handlingen kan tillhandahållas på stället. En myndighet är inte heller skyldig att lämna ut en kopia av handlingen i format eller med sådana tekniska hjälpmedel som myndigheten inte har tillgång till.

19 §

Meddelande och beslut om att en myndighetshandling inte lämnas ut

Om en tjänsteman eller någon annan som är behörig att för myndighetens del behandla en begäran om att få ta del av en myndighetshandling vägrar att helt eller delvis lämna ut begärd handling eller uppgift ska denna utan dröjsmål och senast inom de i 17 § angivna tiderna

1) meddela den som lämnat in begäran vad vägran beror på,

2) fråga den som lämnat in begäran om denna vill skriftligen anhängiggöra att myndigheten ska fatta ett överklagbart beslut, samt

3) informera om de eventuella avgifter som uppbärs med anledning av behandlingen.

Om en person som erhållit ett meddelande som avses i 1 mom. skriftligen anhängiggör att myndigheten ska fatta ett överklagbart beslut måste myndigheten fatta ett skriftligt beslut utan dröjsmål. Om myndighetens skyldigheter vid avgörande av ärenden finns närmare bestämmelser i 7 kap. i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

5 kap.

Sekretess, tystnadsplikt och andra begränsningar av offentlighet

20 §

Handlingssekretess, tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande

Det är förbjudet att visa för eller på något sätt till en utomstående lämna ut en sekretessbelagd myndighetshandling eller en kopia eller en utskrift av en sådan handling. Detta gäller inte den offentliga delen av myndighetshandlingen, förutsatt att det är möjligt att lämna ut den offentliga delen utan att den sekretessbelagda delen röjs (*handlingssekretess*).

Det är förbjudet att röja en myndighetshandlings sekretessbelagda innehåll eller en uppgift som vore sekretessbelagd om den ingick i en myndighetshandling samt en uppgift som erhållits i samband med verksamhet hos myndigheten och för vilken tystnadsplikt föreskrivs genom lag (*tystnadsplikt*).

Det är förbjudet att använda uppgifter som är föremål för handlingssekretess eller tystnadsplikt för att skaffa sig själv eller någon annan en fördel eller för att skada någon annan (*förbud mot utnyttjande*). En part eller partens ombud eller biträde får dock använda en uppgift om en annan person än parten själv när det är fråga om ett ärende som gäller den rätt, det intresse eller den skyldighet som partens rätt att få information har grundat sig på.

Den handlingssekretess, tystnadsplikt och det förbud mot utnyttjande som avses i 1 – 3 mom. gäller

1) den som är anställd hos en myndighet,

2) medlem i landskapsregeringen, kommunfullmäktige eller något annat kommunalt organ samt andra förtroendevalda inom en myndighet,

3) en praktikant eller någon annan som verkar hos en myndighet,

4) en person som avses i 1 – 3 punkten efter att dennes anställning, uppdrag eller verksamhet hos myndigheten har upphört eller avslutats,

5) en part eller dennes ombud eller biträde då denna erhållit de sekretessbelagda uppgifterna i egenskap av part och uppgifterna gäller någon annan än parten själv, och

6) den som med stöd av lag eller ett tillstånd som utfärdats med stöd av lag har fått kännedom om en sekretessbelagd uppgift, om inte något annat följer av lagen eller tillståndet.

Den handlingssekretess, tystnadsplikt och det förbud mot utnyttjande som avses i 1 – 3 mom. gäller inte lagtingsledamöterna då de utför sitt lagtingsuppdrag.

21 §

Sekretessbelagda myndighetshandlingar

Om inte något annat föreskrivs särskilt är följande myndighetshandlingar sekretessbelagda:

1) handlingar som gäller förhandlingar med Finland, andra länder samt Europeiska unionen om de politiska eller ekonomiska relationerna, om utlämnandet av uppgifter ur dem skulle medföra skada eller olägenhet för landskapet,

2) handlingar rörande brott tills ärendet har tagits upp till behandling vid en domstol eller lagts ned av en polis- eller åklagarmyndighet, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur sådana handlingar inte äventyrar brottsutredningen eller undersökningens syfte eller utan vägande skäl vållar den som har del i saken skada eller lidande eller hindrar domstolen från att utöva sin i lag föreskrivna rätt att sekretessbelägga handlingarna,

3) handlingar som innehåller uppgifter om polisens taktiska och tekniska metoder och planer, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle äventyra förebyggande och utredning av brott eller upprätthållandet av allmän ordning och säkerhet,

4) handlingar som gäller skyddsarrangemang för personer, byggnader, inrättningar, konstruktioner samt data- och kommunikationssystem och genomförandet av arrangemangen, om det inte är uppenbart att utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling inte äventyrar genomförandet av syftet med skyddsarrangemangen,

5) handlingar som gäller beredskap för olyckor eller undantagsförhållanden, befolkningskydd eller säkerhetsutredning av olyckor, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle skada eller äventyra säkerheten eller förbättrande av den, befolkningskyddet eller beredskapen inför undantagsförhållanden, äventyra säkerhetsutredning eller syftet med en säkerhetsutredning eller möjligheterna att få information för en utredning eller om ett utlämnande skulle kränka rättigheterna för offer i olyckor, tillbud eller exceptionella händelser, minnet av offer eller närstående till offer,

6) handlingar som innehåller uppgifter om utrotningshotade djur- eller växtarter eller skydd av värdefulla naturområden, om utlämnandet av uppgifter ur dessa skulle äventyra skyddet av djur- eller växtarten eller naturområdet i fråga,

7) handlingar eller uppgifter som gäller tillsyn som ankommer på en myndighet, om utlämnandet av sådana uppgifter skulle äventyra tillsynen eller utan vägande skäl åsamka

den som anmäler eller har del i saken skada eller lidande,

8) handlingar som innehåller uppgifter om landskapets, kommuners eller någon annan i 4 § avsedd myndighets företagshemligheter samt sådana handlingar som innehåller uppgifter om någon annan motsvarande omständighet som har samband med affärsverksamhet, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle medföra ekonomisk skada för myndigheten eller ge någon annan som bedriver liknande eller annars konkurrerande verksamhet en konkurrensfördel eller försämra myndighetens möjligheter till förmånlig upphandling eller arrangemang som avser placering, finansiering eller låneskötsel,

9) handlingar som innehåller uppgifter om en privat företagshemlighet samt sådana handlingar som innehåller uppgifter om någon annan motsvarande omständighet som har samband med privat näringsverksamhet, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle medföra ekonomisk skada för näringsidkaren, och det inte är fråga om uppgifter som är betydelsefulla för skyddande av konsumenters hälsa eller en hälsosam miljö eller för bevakande av de rättigheter som innehas av dem som orsakas skada av verksamheten eller uppgifter om näringsidkarens skyldigheter och fullgörande av dessa,

10) handlingar som innehåller uppgifter som landskapet, en kommun eller någon annan i 4 § avsedd myndighet har upprättat eller mottagit i egenskap av arbetsmarknadspart eller part i en arbetskonflikt, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle strida mot myndighetens intressen som arbetsgivare,

11) handlingar som innehåller uppgifter om en persons årsinkomster eller totala förmögenhet eller inkomster och förmögenhet som ligger till grund för stöd eller förmåner eller som annars beskriver personens ekonomiska ställning, dock med undantag för de offentliganställdas löner,

12) handlingar som gäller vetenskaplig forskning och utvecklingsarbete, om utlämnandet medför en uppenbar olägenhet för forskningen eller utvecklingsarbetet,

13) handlingar som innehåller uppgifter om prov som ordnas inom skolväsendet eller i ett behörighetsgivande syfte, om utlämnandet av uppgifter ur dem skulle äventyra provets syfte eller en användning av det i framtiden,

14) handlingar som gäller barn-, elev- och studerandehälsa eller befriande av en elev från undervisning, elevers och studerandes provsvar samt av en skola, ett daghem eller en läroanstalt utfärdade betyg och andra hand-

lingar som innehåller bedömningar av barnets, elevens eller studerandens personliga egenskaper,

15) handlingar som innehåller uppgifter om en klient hos socialvården eller en kund som erhåller arbetsmarknads- eller studieservice samt uppgifter om de förmåner och stödåtgärder eller den service personen erhållit,

16) handlingar som innehåller uppgifter om en persons hälsotillstånd eller handikapp, den hälso- och sjukvård eller rehabilitering som denne har erhållit,

17) handlingar som innehåller uppgifter om känsliga omständigheter som gäller privatlivet för någon som misstänks för ett brott, en målsägande eller någon annan som har samband med ett brottmål samt sådana handlingar som innehåller uppgifter om ett brottsoffer, om utlämnandet av uppgifter kränker offrets rättigheter, minnet av offret eller offrets närstående, förutsatt att utlämnandet av uppgifter inte är nödvändigt för utförande av ett myndighetsuppdrag,

18) handlingar som innehåller uppgifter om psykologiska test eller lämplighetsprov som gäller en person eller resultatet av dem för val av en anställd eller fastställande av en avlöningsgrund,

19) personalenkäter och andra liknande interna personalhandlingar, om utlämnandet av uppgifterna skulle äventyra syftet med personalarbetet eller medföra att enskilda kommer att lida betydande men,

20) handlingar som innehåller uppgifter om disciplinärt förfarande gällande den som är anställd hos myndigheten, om utlämnandet av uppgifterna skulle medföra att den som är anställd eller någon annan som berörs av uppgifterna kommer att lida betydande men,

21) handlingar som innehåller uppgifter som någon har lämnat om sitt hemliga telefonnummer eller en uppgift om läget för en mobiltelefon samt handlingar som innehåller uppgifter om en persons hemkommun och bostad där eller tillfälliga bostad samt telefonnummer och annan kontaktinformation, om den som har begärt att de ska hållas hemliga har en grundad anledning att misstänka att personens egen eller familjens hälsa eller säkerhet kan komma att hotas, samt

22) handlingar som innehåller uppgifter om en persons politiska övertygelse eller uppgifter om åsikter som personen har uttalat privat eller uppgifter om någons levnadssätt, deltagande i föreningsverksamhet eller fritidssysselsättningar, familjeliv eller andra med dem jämförbara personliga förhållanden, dock så att handlingar med uppgifter om en persons deltagande i ett politiskt eller något annat för-

troendeuppdrag eller om en kandidatur för ett sådant uppdrag samt om en persons deltagande i grundandet och registreringen av ett politiskt parti eller bildande av en valmansförening för val är offentliga.

22 §

Sekretess för skyddet av intressen i rikslagstiftningen

Till en myndighet inkomna rikshandlingar eller uppgifterna i en sådan handling är sekretessbelagda om handlingarna eller uppgifterna är sekretessbelagda i rikslagstiftningen. Detsamma gäller en av myndigheten upprättad myndighetshandling eller uppgifter i en sådan, om handlingen eller uppgifterna anknyter till ett ärende hos en riksmyndighet och offentliggörandet skulle medföra att uppgifter som är sekretessbelagda enligt rikslagstiftningen röjs.

23 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

En myndighet kan lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd myndighetshandling om

1) det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få sekretessbelagda uppgifter,

2) sekretess eller tystnadsplikt gäller för skyddet av någons intressen och denne samtycker till att uppgifterna lämnas ut,

3) det är nödvändigt för handräckning som en annan myndighet ger eller för utförandet av något annat uppdrag som myndigheten ger eller någon uppgift som i övrigt handhas för myndighetens räkning,

4) uppgifterna är nödvändiga vid sökande av ändring i ett myndighetsbeslut, behandlingen av ett underställt ärende eller behandlingen av ett klagomål riktat mot myndigheten,

5) uppgifterna behövs för att ett enskilt övervaknings- eller tillsynsuppdrag som är riktat mot en myndighet ska kunna utföras,

6) det är nödvändigt för att en myndighet ska kunna inhämta ett i lag förutsatt utlåtande av en annan myndighet, eller

7) det är nödvändigt för att en annan myndighet ska kunna betala ut ett stöd eller en ersättning i syfte att finansiera en offentlig förvaltningsuppgift som anförtrots genom lag eller med stöd av lag.

En myndighet kan till en annan myndighet lämna ut sådan adress- eller annan kontaktinformation som enligt 21 § 21 punkten är sekretessbelagd.

En myndighet kan i enskilda fall bevilja ett tillstånd att ta del av en sekretessbelagd handling för vetenskaplig forskning om det

är uppenbart att de intressen som sekretessplikten är avsedd att skydda inte kränks om uppgifter lämnas ut. Prövningen av om ett tillstånd ska beviljas ska utgå från att den vetenskapliga forskningens frihet tryggas.

En sekretessbelagd myndighetshandling som lämnas ut ska innehålla anteckning om att handlingen är föremål för sekretess. Vid utlämnandet ska myndigheten informera om förbudet mot att röja både sådana sekretessbelagda uppgifter som ingår i myndighetshandlingar och sådana som lämnas ut muntligen.

24 §

Upphörande av sekretess

Sekretessen för en myndighetshandling upphör när den sekretesstid som föreskrivs i en lag eller med stöd av en lag har förflutit eller när den myndighet som har sekretessbelagt handlingen upphäver sekretessen. Den tystnadsplikt som gäller för en uppgift upphör enligt samma grunder som sekretessen.

Sekretesstiden för en myndighetshandling är 20 år om inte något annat föreskrivs i eller med stöd av lag. Sekretesstiden för en myndighetshandling som har upprättats av en myndighet räknas från den dag handlingen är daterad eller, om den inte har daterats, från den dag den blev färdig. Sekretesstiden för en handling som har lämnats in till en myndighet räknas från den dag myndigheten fick handlingen.

För en myndighetshandling som är sekretessbelagd för skyddande av privatlivet enligt 21 § 14 – 22 punkterna eller handling som är sekretessbelagd enligt motsvarande grunder i någon annan lag är sekretesstiden 20 år räknat från det att den person som handlingen gäller avled.

En myndighetshandling som är sekretessbelagd enligt 21 § 3 och 4 punkterna är fortsatt sekretessbelagd efter den tid om 20 år som avses i 2 mom. om lämnande av uppgifter ur handlingen skulle komma att stå i strid med de intressen som sekretessen ska skydda. Handlingen blir offentlig när fastigheten, byggnaden, konstruktionen, systemet, anordningen, metoderna eller planerna inte längre används för det ändamål på grund av vilket handlingen sekretessbelades eller när utlämnandet anars inte skulle stå i strid med de intressen som sekretessen ska skydda.

Om det är uppenbart att en myndighetshandling, efter utgången av sekretesstiden i denna paragraf, kommer att medföra betydande olägenhet för de intressen till vilkas skydd sekretess har föreskrivits kan landskapsregeringen förlänga sekretesstiden med sammanlagt högst 50 år. Sådana handlingar som avses

i 4 mom. kan vara föremål för en ännu längre sekretesstid.

Om en myndighetshandling är sekretessbelagd enligt 22 § upphör sekretessen i enlighet med det som föreskrivs i rikslagstiftningen.

25 §

Utlämnande av personuppgifter

Personuppgifter som ingår i en myndighetshandling får lämnas ut åt den som begär det förutsatt att mottagarens rätt att ta del av myndighetshandlingen inte har begränsats i lag och mottagaren har rätt att behandla personuppgifterna enligt dataskyddslagstiftningen. Om mottagaren inte har rätt att behandla personuppgifterna enligt dataskyddslagstiftningen får myndighetshandlingen lämnas ut endast till den del personuppgifterna inte ingår.

För direkt marknadsföring och för marknads- och opinionsundersökningar får personuppgifter dock lämnas ut endast om så bestäms särskilt i lag eller om den registrerade har samtyckt därtill.

Då en myndighet publicerar offentliga myndighetshandlingar eller uppgifter på en webbplats eller på något annat motsvarande sätt får personuppgifter endast ingå för den tid detta är nödvändigt för allmänhetens tillgång till informationen.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

26 §

Ändringssökande

I beslut som har fattats med stöd av denna lag kan ändring sökas genom besvär i enlighet med bestämmelserna i 25 § i självstyrelselagen för Åland och lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019), om inte rätten till besvär är begränsad enligt lag. Besväransvisning ska fogas till ett sådant beslut på det sätt som föreskrivs i 42 § i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

27 §

Avgifter

En myndighet får inte ta ut en avgift då en person enligt 18 § 1 mom. tar del av en myndighetshandling hos myndigheten.

Avgifter för offentligrättsliga prestationer som tillämpningen av denna lag föranleder fastställs i enlighet med annan lagstiftning. Avgifterna ska vara skäliga och får inte överstiga en myndighets faktiska kostnader.

28 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen

1) förutomstående röjer en myndighetshandling eller uppgift för vilken sådan handlingssekretess som avses i 20 § 1 mom. gäller enligt denna lag eller någon annan landskapslag,

2) förutomstående röjer en uppgift för vilken sådan tystnadsplikt som avses i 20 § 2 mom. gäller enligt denna lag eller någon annan landskapslag, eller

3) utnyttjar en myndighetshandling eller uppgift för vilken handlingssekretess eller tystnadsplikt gäller till sin egen nytta eller till nytta eller skada för någon annan i strid med 20 § 3 mom.

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för *brott mot tjänstehemlighet* dömas till böter eller fängelse i högst två år. En tjänsteman kan även dömas till avsättning, om brottet visar att personen är uppenbart olämplig för sitt uppdrag.

Den som genom oaktsamhet gör sig skyldig till en gärning som nämns i 1 mom. ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för *brott mot tjänstehemlighet av oaktsamhet* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Detta förutsätter att gärningen inte, med hänsyn till sin menlighet eller skadlighet eller andra omständigheter som har samband med den, är ringa bedömd som en helhet.

Mariehamn den 12 augusti 2021

VERONICA THÖRNROOS
lantråd

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas på de i 20 § 4 mom. avsedda personerna. Till de tjänstemän som kan dömas till avsättning enligt 1 mom. räknas de tjänstemän och tjänsteinnehavare som avses i 2 § i tjänstemannalagen (1987:61) för landskapet Åland och 2 § lagen om kommunala tjänsteinnehavare (FFS 304/2003), tillämplig genom landskapslagen (2004:24) om tillämpning i landskapet Åland av lagstiftning om kommunala tjänstemän.

29 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet. En myndighets beslut eller förordnande som fattats eller utfärdats med stöd av landskapslagen om allmänna handlingars offentlighet förblir i kraft.

Skyldigheten att omvandla myndighetshandlingar till ett allmänt tillgängligt elektroniskt format enligt 8 § 4 mom. och att på begäran lämna ut en kopia av en myndighetshandling som finns lagrad i ett elektroniskt format enligt 18 § 3 mom. tillämpas enbart i förhållande till sådana handlingar som inkommer till eller upprättas av en myndighet efter det att lagen trätt i kraft.

Harry Jansson
föredragande minister

